

22. *Черторизька Т.* Здобутки і завдання лексикографічного вивчення творчості Т.Г. Шевченка // Збірник праць двадцять сьомої наукової шевченківської конференції. — К., 1989. — С. 187–200.
23. *Шевельов Ю.* Покоління двадцятих років в українському мовознавстві // Шевельов Ю. Портрети українських мовознавців. — К., 2002. — С. 8–30.
24. *Юркова О.* «Україна» на історичному фронті: від наукового часопису українознавства до журналу циклу історичних наук // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Міжвідомчий збірник наукових праць. — Вип. 16. — Ч. 2. — К., 2007. — С. 327–355.

Статтю отримано 12.07.2014.

Pavlo Hrytsenko

Kyiv

A FORGOTTEN PAGE IN LEXICOGRAPHIC SHEVCHENKIANA

The author republishes new-found article “Dictionary of Shevchenko’s language” by Olexa Syniavs’kuj (1930), restoring an important step in lexicographic treatment of Shevchenko’s Ukrainian texts and elucidating the concept of author language dictionary as seen by Syniavs’kuj.

Key words: the Shevchenko’s language, an author lexicography, O. Sinyavskiy.

Мовна мозаїка

СТАРШЕ В ПРИЧИСЛІВНИКОВІЙ ПОЗИЦІЇ

Зі значенням перевищення якогось віку, нерідко дозвільного для здійснення чого-небудь, багато хто вживає форму **старше**. Особливо вона поширена в інструкціях для медичного застосування ліків (пор.: *Серцеві краплі... призначають дорослим та дітям **старше** 12 років; Мікстуру призначають дітям **старше** 2 років*), у документах, де людей поділяють на вікові групи з певною метою (пор.: *30–40 років; 40–50 років; **старше** 50 років*), у різних приписах, розпорядженнях тощо (пор.: *Немає обмежень людям **старше** 40 років; На стаціонарне лікування не приймають хворих **старше** 75 років*). А чи можна так уживати? Ні, не можна, тому що в українській мові прикметник **старше** (форма середнього роду) використовують переважно для порівняння двох істот, одна з яких більша за віком від другої, має більше за другу років, пор.: *Моє дитя **старше** за твоє (від твого; ніж твоє); Їхнє малятко **старше** за наше (від нашого; ніж наше)*. Крім цього, прикметниками **старший, старша, старше** називають того, хто прожив більше років, ніж інший, пор.: *старший брат* (протилежне *молодший брат*), *старша сестра* (протилежне *молодша сестра*); *старше дитя* (протилежне *молодше дитя*).

В українській мові перевищення певного віку, установленого для здійснення чого-небудь, виражають прийменники **після, за, понад** у причислівниковій позиції, пор.: *Серцеві краплі... призначають дітям **після** 12 років; Мікстуру призначають дітям **після** 2 років; Немає обмежень кому **за** 40 років; На стаціонарне лікування не приймають хворих, яким **понад** 75 років.*

Початкову вікову межу для вживання чи виконання чого-небудь можна передати за допомогою прийменника **з**, пор.: *Серцеві краплі... призначають дітям **з** 12 років; Мікстуру призначають дітям **з** 2 років (з дворічного віку).*

Отже, замість **старше** зі значенням перевищення якогось віку в українській мові потрібно вживати прийменники **після, за, понад** у причислівниковій позиції.

Катерина Городенська

14. Шинкарук В. Модусно-диктумна співвіднесеність у реченнєвій структурі / Василь Шинкарук // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту : [зб. наук. праць / наук. ред. Бунчук Б.І. та ін.]. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. — Вип. 475–477 : Слов'янська філологія. — С. 51–58.
15. Шувалова С.А. Смысловые отношения между частями сложного предложения и способы их выражения : автореф. дисс. ... доктора филол. наук : спец. 10.02.01 — «Русский язык». — М., 1990. — 37 с.

Статтю отримано 18.04.2014.

Raisa Khristianinova

Berdyansk

REFLECTION AND VERBALIZATION OF OBJECTIVE MEANINGS IN COMPLEX SENTENCES

The article is an attempt to trace the correlation of meanings of the principal clause and subordinate clause in the complex sentences from the point of the ways of verbalization of the objective meanings in it. Attention is focused on two types of correlation meanings of predicative parts in complex sentences — dictum-dictum and modus-dictum.

Keywords: objective meaning, denotative situation, proposition, dictum-dictum correlation, modus-dictum correlation.

Мовна мозаїка

ЧОМУ БАТАЛЬЙОН ДОБРОВОЛЬЧИЙ?

Батальйон **добровольчий**, тому що він сформований із **добровольців**, тобто тих, хто вступив до нього з власного бажання, добровільно. Якщо назвати батальйон **добровільним**, то він матиме інше значення — 'який діє з доброї волі, власного бажання бійців, без чийогось насилля, примусу'. Саме тому батальйон означено прикметником **добровольчий**, який утворено від іменника **доброволець**, кінцевий м'який звук /ц'/ якого перед суфіксом-закінченням **-ий** змінився на /ч/, а також випав голосний **е** суфікса **-ець**.

Отже, батальйон правильно називати **добровольчим**, а не **добровільним**.

Катерина Городенська

1. *Жовтобрюх М.А.* Мова української періодичної преси (кінець ХІХ — початок ХХ століття). — К.: Наук. думка, 1970. — 304 с.
2. *Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М.* Курс сучасної української літературної мови. — К.: Наук. думка, 1959. — 354 с.
3. *Коцовський В.* Методична граматики руської мови для ІV класу шкіл 5-ти і 6-ти класових. — 2-е вид. — Львів, 1912. — 75 с.
4. *Курило О.* Початкова граматики української мови. — К.: Держ. видав. України, 1927. — Ч. II. — 40 с.
5. *Курило О.* Уваги до сучасної української мови. — [Харків]. — К.: Книгоспілка, 1923. — 118 с.
6. *Левицький М.* Українська граматики для самонавчання. — Катеринослав; Ляйпціг: Українське видавництво в Катеринославі, 1923. — 197 с.
7. *Наконечний М.* Українська мова: програма-конспект з додатком про новий правопис український. — Х.: Рух, 1928. — 240 с.
8. *Синявський О.* Норми української літературної мови. — К.: Література й мистецтво, 1931. — 368 с.
9. *Смаль-Стоцький С., Гартнер Ф.* Граматики руської мови. — Відень, 1914. — 202 с.
10. *Тимченко Є.* Українська граматики. — К.: Час, 1917. — 168 с.
11. *Шерстюк Г.* Коротка українська граматики для школи. — Полтава: Український учитель, 1907. — Ч. I. — 64 с.
12. *Штефан А., Васко І.* Граматики української мови. — Мукачево: Вид. Учит. т-ва Підкарпатської Руси, 1931. — 64 с.

Статтю отримано 12.03.2014.

Tetyana Kots

Kyiv

THE CASES PARADIGM OF NOUN IN THE EARLY 20 CENTURY AND THE FORMATION OF LITERARY NORM

The research present an analysis of the cases paradigm of nouns in the printed media language during the early 20th century in the context of literary Ukraine. A special attention is paid to the functioning of variant. The main changes in the morphological system are generalized as well.

Keywords: morphological system, variant, form of cases, literary norm, language of journalism.

Мовна мозаїка

ЗОШИТ ГУЛИ І ГУЛОГО, ГУЛОЇ

В одній родині чоловік і дружина мають прізвище **Гула**, а в іншій він — **Гулий**, а вона — **Гула**. Чи відрізняється відмінювання цих прізвищ? Так, відрізняється. Чоловіче і жіноче прізвище *Гула* треба відмінювати за іменниковим зразком, тобто як іменники І відміни твердої групи із закінченням **-а**, пор.: *Гула (Микола) — Гули, Гулі, Гулу, Гулою, (на) Гулі; Гула (Оксана) — Гули, Гулі, Гулу, Гулою, (на) Гулі*. Чоловіче прізвище *Гулий* і жіноче *Гула* потрібно відмінювати як прикметники, відповідно чоловічого та жіночого роду з основою на твердий приголосний, пор.: *Гулий (Микола) — Гулого, Гулому, Гулого, Гулим, (на) Гулому; Гула (Оксана) — Гулої, Гулій, Гулу, Гулою, (на) Гулій*.

Отже, якщо прізвище батьків **Гула**, то на зошитах їхніх дітей потрібно писати *Гули (Максима, Марії)*; якщо ж батько **Гулий**, а мати — **Гула**, то на зошитах пишемо *Гулого Максима і Гулої Марії*.

Катерина Городенська

Andrij Kolesnykov

Kyiv

DYNAMICS OF THE VERB PRESENT AND FUTURE PERFECT TENSE FORMS OF THE UKRAINIAN DIALECTS SPREAD IN THE AREA BETWEEN THE DANUBE AND THE DNIESTER RIVERS

The article deals with the some patterns of the areal variation of the verb present and future perfect tense forms in the Ukrainian emigrant dialects spread in the multi-lingual and multi-dialectal area between the Danube and the Dniester rivers. The peculiarities of variant functioning in the dialects of different genetic types, their dynamics have been analyzed on the base of the dialectal texts and answers of the program.

Key words: the area between the Danube and the Dniester rivers; inflexion; verb; origin; dynamics.

Мовна мозаїка

СОЛОВЕЙ – СОЛОВ'Я, але ГЕЛЕТЕЙ – ГЕЛЕТЕЯ

У багатьох словах — загальних назвах голосні **е, о** в непрямих відмінках випадають, що називають чергуванням **е, о** з нулем звука, а голосні — випадними, пор.: *кібець — кібця, кібцеві, кібцем* і т. д.; *засць — зайця, зайцеві, зайцем* і т. д.; *журавель — журавля, журавлеві, журавлем* і т. д.; *бусел — бусла, буслові, буслом* і т. д.; *соловей — солов'я, солов'єві, солов'єм* і т. д.; *свекор — свекра, свекрові, свекром* і т. д.; *вузол — вузла, вузлові, вузлом* і т. д. А в прізвищах людей, співвідносних із такими загальними назвами, дехто намагається зберегти випадні голосні **е, о**, щоб не було розбіжностей між називним і непрямими відмінками цих прізвищ. Зокрема, сьогодні відомі вживання *Бусела* від *Бусел*, *Дятела* від *Дятел*, *Соловея* від *Соловей*, *Гесця* від *Гесць* та ін. Відзначена непослідовність спричинила плутанину у відмінюванні та правописі прізвищ людей і співвідносних із ними загальних назв. Щоб усунути цю плутанину, потрібно закріпити в українському правописі норму про редукцію випадних голосних **е, о** в прізвищах, ужитих у непрямих відмінках. Її дотримуються тепер переважно у відмінюванні прізвищ із суфіксом **-ець** або в тих прізвищах, що закінчуються на **-ець**, пор.: *Кравець — Кравця, Кравцеві, Кравцем* і т. д.; *Засць — Зайця, Зайцеві, Зайцем* і т. д.; *Бригинець — Бригинця, Бригинцеві, Бригинцем* і т. д.; *Дурдинець — Дурдинця, Дурдинцеві, Дурдинцем* і т. д.; *Рябець — Рябця, Рябцеві, Рябцем* і т. д. Лише в деяких із таких прізвищ випадні голосні **е, о** зберігають, пор.: *Штець — Штеця, Штецеві, Штецем* і т. д.

У непрямих відмінках голосні **е, о** повинні випадати і в інших прикінцевих позиціях прізвищ, спільнозвучних із загальними назвами, пор.: *Бусел — Бусла, Буслові, Буслом* і т. д.; *Дятел — Дятла, Дятлові, Дятлом* і т. д.; *Соловей — Солов'я, Солов'єві, Солов'єм* і т. д.; *Журавель — Журавля, Журавлеві, Журавлем* і т. д.; *Свекор — Свекра, Свекрові, Свекром* і т. д. Якщо ж такі прізвища не мають спільнозвучної загальної назви, то ці голосні в них не випадають під час відмінювання, тому що послабиться зв'язок відмінкових форм з вихідною формою прізвища, пор. відмінювання чоловічих прізвищ: *Пітель — Пітеля, Пітелеві, Пітелем* і т. д.; *Дітель — Дітеля, Дітелеві, Дітелем* і т. д.; *Белей — Белея, Белеєві, Белеєм* і т. д.; *Гелетей — Гелетея, Гелетєєві, Гелетєєм* і т. д.; *Оробей — Оробея, Оробєєві, Оробєєм* і т. д.; *Гутор — Гутора, Гуторові, Гутором* і т. д.

Отже, у прізвищах, як і в загальних спільнозвучних назвах, ужитих у непрямих відмінках, випадні голосні **е, о** треба опускати. Це сприяє послідовності відмінювання та правопису загальних і прізвищевих назв в українській мові.

Катерина Городенська

було підкреслено, що атрибуція діалектних рис в українських проповідях XVII ст. активізує чимало питань, одне з яких — віддзеркалення діалектних рис у текстах одного автора.

Із заключним словом про роботу конференції виступив директор Інституту української мови НАН України, д. ф. н., проф. **П.Ю. Гриценко**, який високо оцінив виголошені доповіді й окреслив настанови діалектних досліджень, зокрема: з увагою ставитися до кожного діалектного явища, в інтерпретаціях не замикатися на національних межах, а кожен зафіксований факт прочитувати в ширшому ареалі — загальнослов'янському.

Родзинкою цієї конференції стало ознайомлення з новою літературою відділу рукописних фондів та текстології Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка, зокрема літературою, присвяченою постаті Кобзаря.

Логічним продовженням конференції було засідання Ради молодих учених Інституту української мови, на якому виступили науковці з Російської академії наук — **О.В. Тер-Аванесова** (Інститут російської мови ім. В.В. Виноградова) та **М.М. Толстая** (Інститут слов'янознавства). Гості розповіли про роботу своїх наукових установ, їхні структурні підрозділи та основні наукові видання. Марфа Микитівна докладно зупинилася на наукових методах та постаті відомого вченого-славіста, діалектолога, фольклориста, основоположника російської етнолінгвістичної школи — М.І. Толстого.

Матеріали доповідей міжнародної конференції опубліковано в збірнику «**Діалекти в синхронії та діахронії: загальнослов'янський контекст**». — К., 2014. — 524 с.

Галина КОБИРИЛКА (м. Київ)

Статтю отримано 12.05.2014.

Halyna Kobyrnka
Kyiv

THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
“THE DIALECTS IN SYNCHRONY AND DIACHRONY: ALLSLAVISH CONTEXT”

Мовна мозаїка

2,5 КІЛОГРАМА, але ДВА З ПОЛОВИНОЮ КІЛОГРАМИ

Помиляються ті, хто вживає *два з половиною кілограма, три з половиною кілометра, чотири з половиною гектара* та ін. Запам'ятаймо: у формі родового відмінка однини іменники вживають лише з дробовими числівниками, пор.: *2,5 кілограма, 3,5 кілометра, 4,5 гектара*. Якщо ж значення дробового числівника *0,5* передають формою з *половиною*, то поєднуваний з ним іменник має форму множини, пор.: *два з половиною кілограми, три з половиною кілометри, чотири з половиною гектари*.

Катерина Городенська

ліття. Кожний учасник семінару отримав у подарунок унікальний календар «Шевченківський Петербург», який дає багатоаспектне уявлення про місця, пов'язані з життям, творчістю і вшануванням пам'яті Тараса Шевченка у Санкт-Петербурзі. Каталог-довідник «Тарас Шевченко у філателії» — проект Олександра Караневича, голови Бережанського клубу «Колекціонер». В.Ю. Тегза, д. мед. н., професор Санкт-Петербурзької військово-медичної академії, голова «Української національно-культурної автономії Санкт-Петербурга» презентував книгу до 100-річчя від дня народження шевченкознавця П. Жура.

Уявлення про петербурзький вимір універсуму Кобзаря та його художнього світу доповнили оглядові екскурсії до Меморіального музею в Академії мистецтв, до місця першого поховання Т. Шевченка на Смоленському православному цвинтарі та інших шевченківських місць Північної Пальміри.

Ангеліна ПОНОМАРЕНКО (м. Київ)

Статтю отримано 09.06.2014

Angelina Ponomarenko

Kyiv

TARAS SHEVCHENKO IN ST. PETERSBURG SPACE

Мовна мозаїка

КРЕМЕНЧУЧАНИ — КРЕМЕНЧУЦІ — КРЕМЕНЧУКІВЦІ

Жителів міста Кременчука досі називають *кременчужани*, тобто російською назвою. А як іменувати їх українською мовою? Можливі три назви, утворені за допомогою суфіксів **-ан/-анин** (*кременчучани* (форма множини), *кременчучанин* (форма чоловічого роду)); **-ц'/-ець** (*кременчучці* (форма множини), *кременчучець* (форма чоловічого роду)); **-івц'/-івець** (*кременчуківці* (форма множини), *кременчуківець* (форма чоловічого роду)). Усі вони відповідають словотвірній нормі. Вибираючи одну з них, потрібно зважати на прозорість її зв'язку з назвою міста, традицію вживання, милозвучність вимови тощо. Найтісніше пов'язані з назвою міста форми *кременчуківці*, *кременчуківець*, бо до їхнього складу цілком уходить основа **кременчук-**, але вони громіздкіші для вимови через наросену зліва на суфікс **-ц'/-ець** структурну прокладку **-ів-**. У форм *кременчучці* *кременчучець* такої структурної прокладки немає, що спричинило чергування звука /к/ твірної основи з /ч/, що трохи затемнило структурний зв'язок із назвою міста та зробило не зовсім милозвучною їхню вимову. Форми *кременчучани*, *кременчучанин* так само мають чергування звуків /к/ — /ч/, але вони легші для вимови, ніж *кременчучці*, *кременчучець*, до того ж суфікс **-ан/-анин** широко вживався в українській мові для утворення назв жителів. З огляду на подані характеристики трьох суфіксальних назв рекомендуємо іменувати жителів міста Кременчука *кременчучани* (форма множини), *кременчучанин* (форма чоловічого роду), *кременчучанка* (форма жіночого роду).

Катерина Городенська

Hanna Martynova
Cherkasy

"TO FORESEC THE SPIRITUAL THOUGH THE VISIBLE —
THAT TURNS OUT TO BE VISIBLE..."

Book review on: L.V. Savchenko The Phenomenon of ethnic codes of the spiritual culture in the Ukrainian phraseology: ethymological and ethnolinguistic aspects: [monographic edition]. — Sympheropol : Dolya, 2013. — 599 p.

Мовна мозаїка

**ЗАКОН НАБИРАЄ (НАБЕРЕ, НАБРАВ)
ЧИ НАБУВАЄ (НАБУДЕ, НАБУВ) ЧИННОСТІ**

У мові українського законодавства досі паралельно вживають двоє словосполучень зі значенням 'ставати / стати законним, чинним': **набирати / набрати чинності** і **набувати / набути чинності**, що віддзеркалює, зокрема, мова українських газет, пор.: *6 вересня набирає чинності надважливий для держави закон* (Урядовий кур'єр, 14.08.2014); *Закон про невинуватість учасників Євромайдану набрав чинності* (Високий Замок, 26.12.2013); *Закон про екстрену медичну допомогу набрав чинності* (День, 17.08.2012); *29.08.2014 року набрав чинності наказ Міністерства юстиції України № 1321/5* (Урядовий кур'єр, 1.09.2014); і *Набув чинності новий Кримінально-процесуальний кодекс* (День, 20.11.2012); *Сьогодні набув чинності закон "про біометричні паспорти"* (Високий Замок, 6.12.2012). Таке вживання зумовлене, мабуть, тим, що обоє дієслів пропонують і давніші, і новітні тлумачні словники української мови (див.: Словник української мови. — К.: Наук. думка, 1980. — Т. XI. — С. 326; Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. — С. 1601). А яке із двох названих словосполучень точніше, доречніше в офіційно-діловому вжитку? Таким є словосполучення **набувати / набути чинності**, бо для дієслова **набувати / набути** це значення єдине, тоді як для дієслова **набирати / набрати** — не основне, периферійне, бо воно поєднується переважно з іменниками на означення конкретних предметів, виражаючи значення 'брати / взяти яку-небудь кількість чого-небудь' (пор.: *набрати хліба, води, меду; набрати балів; набрати тканини*), 'складати що-небудь із букв (пор.: *набирати газету, книжку*), цифр' (пор.: *набирати номер телефону*). У мові української газетної періодики нині також помітне активніше використання словосполучення **набувати / набути чинності**, пор.: *Набув чинності закон про люстрацію суддів* (Дзеркало тижня, 11.04.2014); *Набув чинності указ про розпуск Верховної Ради* (Волинські новини, 27.08.2014); *Набув чинності закон, що захищає студентів, які воюють, від втрати місця навчання* (Українська правда, 6.09.2014).

Отже, зі значенням 'ставати / стати законним, чинним', якщо йдеться про закон, кодекс, постанову, указ, наказ тощо, в українській мові потрібно вживати такі конструкції: *Закон набуває чинності; Закон набуде чинності; Закон набув чинності; Постанова набуває чинності; Постанова набуде чинності; Постанова набула чинності; Указ набуває чинності; Указ набуде чинності; Указ набув чинності; Наказ набуває чинності; Наказ набуде чинності; Наказ набув чинності.*

Катерина Городенська

ПРОКОНСУЛЬТУВАТИСЯ З... І ПРОКОНСУЛЬТУВАТИСЯ В...

Перед тим як почати лікувати якусь недугу чи вживати певні ліки радять *проконсультуватися (консультуватися) з лікарем* або *проконсультуватися (консультуватися) в лікаря*, пор.: *Проте рекомендую все-таки проконсультуватися з лікарем — спеціаліст підбере той засіб і ту дозу, які на 100 % будуть підходити саме вам* (Високий Замок, 15.03.2014); *Перед поїздкою бажано проконсультуватися з лікарем, який призначить хіміопрофілактику у вигляді спеціальних препаратів* (Високий Замок, 02.08.2013); *Щоби дізнатися, чи достатньо вгодована дитина й чи нормально вона розвивається, Сід [журнал “Сім’я і дім”] консультувався з педіатром Галиною Киресвою (Сім’я і дім, 22.11.2007); У рамках Всеукраїнського місяця боротьби з раком шкіри українцям запропонували безкоштовно проконсультуватися в дерматолога* (День, 14.05.2012); *За його словами, слід відмовитися від солярію й у разі недавнього лікування від якогось захворювання, оскільки є медичні препарати, котрі збільшують чутливість до УФ-променів. Найчастіше це антибіотики. Тоді обов’язково треба проконсультуватися в лікаря-дерматолога* (Ужгород, 04.02.2014); *Київ запрошують проконсультуватися в лікаря-маммолога* (Хрещатик, 20.10.2011).

А чи взаємозамінні ці форми? Чи можна вживати одну замість другої, як нерідко спостерігаємо нині? Ні, не можна. Вони мають свої значеннєві відтінки, які спричинюють використання їх у різних ситуаціях.

Форма *проконсультуватися (консультуватися) з...* означає ‘порадитися (радитися) з ким-небудь з приводу чогось’. Вона характерна насамперед для професійного спілкування, оскільки тут радяться, обмінюються думками люди, компетентні в певній галузі знань, переважно фахівці з фахівцями, пор.: *...Я консультувався і з ученими-юристами, і з ученими-книжниками, з каліграфами, з фахівцями, які вивчають староруську літературу* (День, 27.01.2012); *США обіцяють консультуватися з союзниками і партнерами, з урядом України і МВФ щодо надання Києву фінансової допомоги* (Високий Замок, 02.03.2014); *Після цієї експедиції я планую консультуватися з екологами про наслідки побаченого* (День, 12.11.2012).

У медичній практиці словосполучення *проконсультуватися (консультуватися) з лікарем* доречне в ситуаціях “молодший медичний персонал — лікар” (пор.: *Медсестра проконсультувалася з лікарем з приводу...*) та “лікар — лікар” (пор.: *Лікар-терапевт проконсультувався з лікарем-невропатологом з приводу...*). У ситуації “пацієнт — лікар” воно можливе за умови, що той, хто звертається до лікаря, має певні знання, уявлення про щось, тому він лише шукає разом із лікарем відповідь на те, чого він не знає. Проте ця ситуація трапляється зрідка.

Форма *проконсультуватися (консультуватися) в...* виражає значення ‘дізнатися (дізнаватися) про що-небудь в когось; отримати (отримувати) відповідь на питання, яке цікавить того, хто звертається’, тому вона типова для ситуації “нефахівець — фахівець”. Зокрема, у медичній практиці лікар як компетентна особа дає відповіді некомпетентній особі (переважно пацієнтові) на її питання. Зважаючи на це в ситуації “пацієнт — лікар” правильно вживати *проконсультуватися (консультуватися) в лікаря*.

У такій самій ситуації перебуває юрист (адвокат, нотаріус та ін.) і громадянин, який звертається до нього з приводу якогось правового питання. Відповідно й тут потрібно вживати *проконсультуватися (консультуватися) в адвоката, проконсультуватися (консультуватися) в нотаріуса*.

Отже, форму *проконсультуватися (консультуватися) з...* треба вживати тоді, коли йдеться про обмін думками між компетентними або більш і менш компетентними людьми, а форму *проконсультуватися (консультуватися) в...* — коли некомпетентна в якомусь питанні людина хоче отримати відповідь на нього в компетентної людини.

Катерина Городенська